

Een vreemde vogel, die kiwi uit de bossen van Nieuw-Zeeland. Hij is nauwelijks groter dan een kip. Veel geluid maakt de kiwi niet: het mannetje roept zachtjes zijn eigen naam en het vrouwtje zegt zoiets als: "korr, korr". Kiwi's hebben tamelijk lange veren, maar wel hele smalle. Die lijken eigenlijk meer op haren dan op veren, maar echte vogels hebben nooit haren (alleen zoogdieren hebben haren), en de kiwi is een echte vogel. Dat zie je wel aan zijn snavel en aan zijn typische vogelpoten, met tenen, teennagels, en schubben. Net als zijn veel grotere "neef", de struisvogel, is de kiwi ook een loopvogel: hij heeft wel vleugels, maar die zijn veel te zwak ontwikkeld en veel te klein om mee te kunnen vliegen.

De kiwi leeft in dichte bossen, en hij is een nachtdier. Ook dat maakt hem in vergelijking met andere vogels heel apart. Alle vogels kunnen goed zien, en ook andere nachtvogels, zoals uilen, gebruiken voor hun oriëntatie in hoofdzaak hun gezichtsvermogen. Vandaar hun enorme ogen. Maar de kiwi met zijn kleine kraaloogjes, is vreselijk kippig. In plaats van zijn ogen gebruikt hij vooral zijn reuk en zijn gehoor om 1 te vinden. Dat voedsel bestaat uit wormen, insecten en insectenlarven die in de rulle bosgrond leven. De kiwi steekt zijn lange dunne snavel in de grond, en ruikt of er lekkere hapjes zijn te vinden. Om goed diep in de grond te kunnen ruiken, zitten de neusgaten helemaal aan de punt van de snavel. Bij alle andere vogels, die overigens lang niet zo goed kunnen ruiken als de kiwi, zitten ze halverwege de snavel of zelfs vlak bij de kop.

Kiwi's eten grote hoeveelheden wormen, vooral in de voortplantingstijd. Het vrouwtje legt namelijk enorme eieren die elk 450 gram wegen. Dat is echt enorm, ga maar na: het ei van een kip, een vogel die bijna even groot is als de kiwi, weegt niet meer dan 60 gram! Het maken van zo'n kiwi-ei kost natuurlijk ontzettend veel bouwstof en energie. Een ei zit immers boordevol voedsel voor het kuiken dat er later uit moet komen. Als het kiwi-vrouwtje haar reuzenei eenmaal heeft gelegd, wordt het uitgebroed door het mannetje. Die heeft daar zo'n 75 dagen voor nodig (het uitbroeden van een kippenei duurt maar 21 dagen). Als het ei uitkomt, is het jong al helemaal "klaar": met veren, geopende oogjes, enzovoort. Toch gaat het niet onmiddellijk volop aan het wormen zoeken: in de buikholte zit namelijk nog een rest van de enorme eidooier. Daar kan het jong nog een week op teren.

Bijzondere vogels, die kiwi's, die laten zien hoe belangrijk voedsel is, niet alleen voor de kiwi zelf, maar ook voor hun 2. Helaas worden ook de kiwi's met uitsterven bedreigd. Ze hebben op hun eilanden geen natuurlijke vijand; roofdieren zijn er niet. Maar de mens verwoest de leefomgeving van de kiwi. Hij krijgt met zijn voedsel soms bestrijdingsmiddelen en andere chemicaliën binnen, en de honden van de mens zijn jagers geworden waar de kiwi niet van terug heeft.

Naam:

1. Welke titel past het **best** boven deze tekst?
 - A. Een vreemde vogel, de kiwi
 - B. De kiwi en de kip
 - C. De vogels in Nieuw-Zeeland
 - D. Nachtdieren in de bossen van Nieuw-Zeeland
2. Lees: *Hij is ... een kip.* (r. 1 en 2)
Wat had de auteur ook kunnen zeggen in plaats van 'nauwelijks'?
 - A. veel
 - B. maar een klein beetje
 - C. minder
 - D. niet
3. Welk geluid maakt een mannetjes-kiwi?
 - A. korr, korr
 - B. kiwi, kiwi
 - C. tok, tok
 - D. Dat staat niet in de tekst.
4. Lees: *Die lijken ... echte vogel.* (r. 4 en 5)
Wat bedoelt de schrijver met het woord 'die'?
 - A. kiwi's
 - B. zoogdieren
 - C. vogels
 - D. veren
5. Zoek de laatste zin.
 - A. Dat zie je aan zijn snavel en typische vogelpoten.
 - B. Die veren lijken wel op lange haren.
 - C. Het zijn heel stille, kleine vogels met lange veren.
 - D. Maar toch is de kiwi een echte vogel.
 - E. Kiwi's komen alleen voor in Nieuw-Zeeland.
6. Kan de kiwi vliegen?
 - A. Ja, want een kiwi is een echte vogel.
 - B. Ja, want de kiwi heeft vleugels.
 - C. Nee, want de kiwi is te klein om te kunnen vliegen.
 - D. Nee, want de vleugels van de kiwi zijn te zwak.
7. Tot welke soort behoort de kiwi?
 - A. tot de kippen
 - B. tot de uilen
 - C. tot de struisvogels
 - D. tot de loopvogels

8. Lees: *Net als ... een loopvogel*: (r. 6 en 7)
Waarom heeft de auteur "neef" tussen aanhalingstekens gezet?
- A. Omdat de auteur dit een belangrijk woord vindt.
 - B. Omdat de kiwi en de struisvogel allebei tot dezelfde familie behoren.
 - C. Omdat de kiwi niet echt letterlijk een neef is van de struisvogel.
 - D. Omdat de kiwi en de struisvogel echte neven van elkaar zijn.
9. Lees: *Vandaar hun enorme ogen*. (r. 12)
En: *Maar de ... vreselijk kippig*. (r. 12 en 13)
Wat hebben deze twee zinnen met elkaar te maken?
- A. Zin 2 is een tegenstelling van zin 1.
 - B. Zin 2 is het gevolg van de zin 1.
 - C. Zin 2 is een voorbeeld bij zin 1.
 - D. Zin 2 geeft een uitleg bij zin 1.
10. *Uilen gebruiken voor hun oriëntatie vooral hun gezichtsvermogen*. (r. 11 en 12)
Hoe kun je deze zin met andere woorden zeggen?
- A. Uilen gebruiken vooral hun snavel om voedsel te vinden.
 - B. Uilen gebruiken vooral hun ogen om te weten waar ze zijn.
 - C. Uilen gebruiken vooral hun hoofd om te weten waar ze zijn.
 - D. Uilen hebben een goed gezichtsvermogen.
11. Lees: *Maar de ... vreselijk kippig*. (r. 12 en 13)
Wat betekent 'de kiwi is kippig'?
- A. De kiwi ziet heel slecht.
 - B. De kiwi ziet heel goed.
 - C. De kiwi lijkt op een kip.
 - D. De kiwi vindt kippen vreselijk.
12. Wat past het best op plaats 1?
- A. wormen
 - B. eten
 - C. een vrouwtje
 - D. soortgenoten
13. Hoe kan het dat de kiwi zo diep in de grond kan ruiken?
- A. Zijn reuk is veel beter dan die van andere vogels.
 - B. Hij heeft een lange snavel die hij diep in de grond kan steken.
 - C. Zijn neusgaten zitten aan het uiteinde van zijn lange snavel.
 - D. Hij heeft slechte ogen, maar hij kan wel goed ruiken.
14. Lees: *Daar kan ... op teren*. (r. 29)
Waarnaar verwijst het woord 'daar'?
- A. naar: de wormen
 - B. naar: het voedsel dat de moeder voor het jong zoekt
 - C. naar: de rest van de eidooier
 - D. naar: de buikholte van het jong

15. Welk woord past het best op plaats 2?
- A. uithoudingsvermogen
 - B. jongen
 - C. familieleden
 - D. mannetje
16. Lees: *Helaas worden ... uitsterven bedreigd.* (r. 31)
Wat kun je afleiden uit het woord 'helaas'?
- A. In de zin staat een oorzaak.
 - B. In de zin staat een tegenstelling.
 - C. In de zin staat een probleem.
 - D. In de zin staat een uitleg.
17. Lees: *Helaas worden ... uitsterven bedreigd.* (r. 31)
Wat wil de auteur zeggen met het woord 'ook' in deze zin?
- A. Behalve het belang van voedsel is het ook belangrijk dat de kiwi niet uitsterft.
 - B. De kiwi maakt deel uit van een grote familie van loopvogels.
 - C. Ook kiwi's hebben problemen, net als mensen.
 - D. Er zijn nog meer dieren die met uitsterven bedreigd worden.
18. *"Daarna moet hij echter voor de rest van zijn leven zelf zijn kostje bij elkaar scharrelen."*
Waar past deze zin het **best**?
- A. Achter: "... de kop." (r. 19)
 - B. Achter: "... het mannetje." (r. 25)
 - C. Achter: "... op teren." (r. 29)
 - D. Achter: "... terug heeft." (r. 35)
19. Welke zin is **niet waar** volgens de tekst?
- A. De kiwi kan boven de grond ruiken of er voedsel in de grond zit.
 - B. Vrouwtjes eten vooral veel wormen voordat ze een ei gaan leggen.
 - C. De kiwi ziet heel slecht.
 - D. De enige vijanden van de kiwi zijn de mens en zijn honden.
20. Zoek de eerste zin.
- A. Het vrouwtje legt bijvoorbeeld een reusachtig ei.
 - B. Het broeden duurt wel 75 dagen.
 - C. Ook kan de kiwi wormen ruiken die diep in de grond zitten.
 - D. Het mannetje broedt vervolgens het ei uit.
 - E. De kiwi is een heel bijzondere vogel.